

Fantom

JO NESBO

Tərcüməçi:
Sevil Gültən

Phantom
JO NESBØ

Çox cəlbedici, maraqlı bir kitabdır. Uzun illər müstəntiq işləmiş Harri Hole sevdiyi qadının oğlu Oleqə bəraət qazandıрмаq istəyir.

Harri Hole Honqkonqa köçəndə elə fikirləşirdi ki, Osloda yaşayarkən aldığı travmalardan əbədi xilas olub. Elə hesab edirdi ki, bir daha əvvəlki karyerasına qayıtmayacaq. Amma ağla-gəlməz hadisə baş verir. Neçə illər atalıq etdiyi Oleq öz dostu olan bir narkomanı öldürür. Harri inana bilmir ki, Oleq qatil ola bilər. Buna görə də o, Osloya qayıdır, əsl qatili axtarmağa başlayır.

Polis orqanlarında işləməsə də bu qətl hadisəsini araşdırır, narkotik alveri edənlərlə söhbət edir. Həmin vaxtlarda yenə də keçmişini xatırlayır. Nəhayət, o Oleq haqda əsl həqiqəti üzə çıxarır.

Jo Nesbø **PHANTOM**
Jo Nesbo **FANTOM**
Bakı, Qanun Nəşriyyatı, 2023, 536 səh.

Janr: fiction/roman/dedektiv
Ölçü: 130x200 mm
Cild: yumşaq
Çapa imzalandı: 06.02.2023

Naşir: Şahbaz Xuduoğlu
İngilis dilindən
tərcümə edən: Sevil Gültən
Redaktor: Sevil Gültən
Korrektor: Aygün Həsənova
Texniki redaktor: Xəyalə Şirinli
Mətn dizaynı: Ramin Əli
Qapaq dizaynı: Rafael Qasım

Qanun Nəşriyyatı
Bakı, AZ 1102, Tbilisi pros., 76
Tel: (+994 12) 431-16-62; 431-38-18
Mobil: (+994 55) 212 42 37
e-mail: info@qanun.az
www.qanun.az
www.fb.com/Qanunpublishing
www.instagram.com/Qanunpublishing

ISBN 978-9952-38-551-9

© Qanun Nəşriyyatı, 2023
Copyright © Jo Nesbo 2011

Bu kitabın Azərbaycan dilinə tərcümə və yayım hüquqları
Qanun Nəşriyyatına məxsusdur. Kitabın təkrar və hissə-hissə
nəşri “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu”na ziddir.

BİRİNCİ HİSSƏ

1

Gecə yuvasından gələn ciyiltilər ana siçovulu səsləyirdi. Ciyiltilər akustik nizələr kimi Oslo şəhər mərkəzindəki başqa səsləri deşib keçirdi: pəncərənin o biri tərəfindəki maşınların uğultusunu, gah güclənən, gah zəifləyən siqnal səslərini, yaxınlıqdakı kilsənin zəng səsini...

Ana siçovul yem axtarmağa başladı. Mətbəx döşəməsindəki çirkli linoleumu iylədi. Mətbəxdəki ərzaqları ildırım sürəti ilə müəyyən edib, üç növə ayırdı: yeməli, təhlükəli, yaxud sağ qalmaq üçün vacib olmayan ərzaqlar. Siqaret külünün acı iyi. Bir parça pambıqdakı qanın qənd kimi şirin qoxusu. Şüşə butulkanın qapağındakı pivənin kəskin iyi. Ringnes lager pivəsi... 9x18 millimetrlik qurğuşun güllə üçün nəzərdə tutulmuş giliz qabı, Makarov adlandırılan tapançalar üçün dizayn edilmiş boş dəmir patrondan süzülən kükürd, karbon dioksid qoxusu. Sarı filtrlı, qara kağızlı, hələ də yanan siqaretin tüstüsü. Üstündə rus imperiyasının rəmzi hesab edilən qartal şəkli. Tütün yeməlidir. Alkoqol, piy və dəri qoxusu. Ayaqqabı. Siçovul ayaqqabını iylədi. Başa düşdü ki, onu yemək heç də paltar dolabındakı dəri gödəkçəni yemək qədər asan deyil. Həmin gödəkçədən benzin

və hansı heyvandan hazırlanmışdısa onun iyi gəlirdi. Özünün siçovul beynində fikrini bir yerə cəmləşdirdi, irəli necə getməyi planlaşdırdı. Hər iki tərəfdən keçməyə cəhd etmişdi, uzunluğu 25 santimetr, çəkisi isə yarım kilodan az olmağına baxmayaraq, özünü birtəhər pərçim edib keçə bilərdi, amma bacarmadı. Yuvasının girişində maneə vardı. Onun 8 ədəd yenicə doğulmuş, kor, tüksüz balaları süd üçün daha ucadan ciyildəyirdi. Yuvasının qabağındakı maneədən duz, tər və qan iyi gəlirdi. Bu, insan bədəni idi. Diri insan bədəni. Ac balalarının ciyiltisi nə qədər yüksək olsa da siçovulun həssas qulaqları bu insan bədəninə zəif ürək döyüntülərini eşidə bilirdi.

Ana siçovul qorxurdu, lakin başqa seçimi yox idi. Öz körpə balalarını yedizdirmək üçün o bütün təhlükələrə, başqa insantıklərə hazır idi. Burnunu dik tutub durdu, sanki problemi necə həll etmək ona agah olacaqdı.

İndi isə kilsə zəngləri yerdə uzanan insanın ürək döyüntüləri ilə harmoniyada çalınırdı. Bir, iki, üç, dörd...

Ana siçovul dişlərini qıcadı.

İyul... Lənətə gələsən! İyulda ölmək dəhşətdir. Doğrudanmı mən kilsə zənglərini eşidə bilirəm? Bəlkə, o zəhrimara qalmış güllələrdə hallüsinogenlər varmış? Deməli, ömrüm burada bitəcək. Ah, bir də ki, harada ölməyin nə fərqi var? Burada, yaxud başqa yerdə ölməyin nə əhəmiyyəti var ki? İndi, ya bir müddət sonra... Yaxşı, mən doğrudanmı iyulda ölməyə layiqəm? Quşlar cəh-cəh vurur, Akerselva çayının sahilindən gülüş səsləri, butulka cingiltiləri eşidilir. Pəncərənin o biri tərəfindən şənlik edənlərin çal-çağır səsləri gəlir. Doğrudanmı bir narkomanın çirkli mənzilində ölməyə layiqəm? Bədənimdə əlavə çoxlu dəşiklər var. Bu dəşiklərdən hər şey çıxıb qurtarır: həyat, saniyələr, məni bura gətirib çıxaran hər şey kino lenti kimi gözlərim önündən keçib gedir. Təsadüfi, yaxud qismən planlaşdırılmış hadisələri

xatırlayıram. Böyük, yaxud kiçik, hər bir hadisəni. Doğrudanmı bu mənəm? Bu mənim həyatımdır? Mənim də gələcək planlarım vardı, elə deyilmi? İndi isə həmin planlarım bir torba tozdan, kulminasiya nöqtəsi olmayan qısa anekdotdan başqa heç nə deyil. Mən o anekdotu kilsə zəngləri dayanmazdan qabaq söyləyib bitirməli idim. Cəhənnəm alovu! Bu vaxtacan heç kim mənə deməyib ki, ölmək adama bu qədər pis təsir edirmiş. Ata, məni eşidirsən? Getmə, indi getmə. Bir məni dinlə, anekdot belədir: Adım Gustodur. Mən 19 il yaşamışam. Sən pis bir qadınla cinsi əlaqədə olan pis oğlan idin. Doqquz ay sonra mən peyda oldum, “ata” deməyə macal tapmamış məni foster ailəsinə göndərdin. O ailədə bacardığım qədər problem yaratdım. Onlar məni adyala bərk-bərk bükdülər, sakit durmaq üçün nə istədiyimi soruşdular. Nə istəyirsən? Dondurma? Onların ağına da gəlməzdi ki, sənin kimi, mənim kimi insanların həyatı qəfil güllə ilə sona çata bilər, bizi ziyanverici kimi məhv edərlər, düşünlər ki, biz infeksiya yayırıq, imkan tapsaq, siçovullar kimi çoxalarıq. Belə düşünənlər yalnız özlərini günahkar hesab etməlidir. Onlar nəşə etmək istəyirlər. Hər kəs nəşə istəyir. Foster anamın gözlərinə baxıb onun nə istədiyini ilk dəfə başa düşəndə 13 yaşım vardı.

– Gusto, sən çox yaraşıqlısan, – o mənə demişdi.

Vanna otağına girib qapını açıq qoymuşdum, o içəri girib məni görəndə belə demişdi. Duşu açmamışdım ki, suyun səsinə eşidib mənim orada olduğumu bilməsin. Foster anam bir neçə saniyə içəridə dayandı, sonra getdi. O gedəndən sonra güldüm, çünki artıq onun nə istədiyini bilirdim. Ata, mənim hər şeyi bilmək istedadım var: Adamların nə istədiyini bilirəm. Bu istedad mənə səndən keçib? Sən də mənim kimi hamının nə istədiyini bilirdin? Foster anam vanna otağından çıxandan sonra böyük güzgüdə özümə baxdım. Foster anam mənim yaraşıqlı olduğumu deyən ilk adam deyildi. O biri oğlanlarla müqayisədə

tez inkişaf etmişdim. Ucaboy, qədd-qamətli, enlikürək, əzələli idim. Saçım qara idi, elə işıldaırdı sanki bütün işıqlar saçımda bərq vururdu. İri almacıq sümüklərim, yekə ağızım vardı, dodaqlarım qız dodaqları kimi dolu idi. Dərim hamar və gündən qaralmışdı. Gözlərim qəhvəyi idi, demək olar, qara. “Qəhvəyi siçovul”, – sinifdəki oğlanlardan biri mənə belə çağırırdı.

Mənə belə deyən oğlanın adı, deyəsən, Didrik idi, gələcəkdə pianoçu olmaq, konsert vermək istəyirdi. O vaxt mənim 15 yaşım vardı, o sinif otağında ucadan demişdi:

– O qəhvəyi siçovul həтта kitab oxumağı da bacarmır.

Onun sözlərinə gülmüşdüm, əlbəttə, niyə belə dediyini bildirdim, çünki nə istədiyindən xəbərim vardı. O, Kamilla adlı bir qızı gizlicə sevirdi. O qız isə açıq-aşkar mənə sevirdi. Bir dəfə sinif partisində əlimi Kamillanın cemperinə sürtmüş, cemperin altında nə olduğunu yoxlamaq istəmişdim. Belə etmək heç də böyük qəhrəmanlıq deyildi. Bu barədə sinifimdəki bir neçə oğlana danışmışdım, güman edirəm ki, dediyim sözləri Didrikə çatdırmışdılar, o da mənə söz atmaqla ağızımı yummaq istəmişdi. Hər halda, onun bu hərəkəti bullinq idi. Mən motoklubda işləyən Tutuya müraciət etdim. Bundan əvvəl onlardan götürdüyüm narkotiki məktəbdə satmışdım. Ona dedim ki, bir işlə məşğul olmaq istəyirəmsə, hörmət edilməyimi istəyirəm. Tutu söz verdi ki, Didrikin “payını verəcək”. Sonralar Didrik tualet qapısının yuxarı həncaması altında iki barmağının necə qaldığını izah etməkdən imtina etdi. Həmin vaxtdan etibarən o bir də mənə “qəhvəyi siçovul” deyə çağırmadı. Onu da deyim ki, o heç vaxt pianoçu ola bilmədi. Lənət şeytana, bunları xatırlamaq mənə ağırdır. Ata, mənim təsəlliyyə ehtiyacım yoxdur, sadəcə bir az narkotikə ehtiyacım var. Son dəfə bircə dəfə iynə vurum, heç bir narahatlıq olmadan bu dünyanı tərk edəcəyəm, söz verirəm. Kilsə zəngi yenə çalınır. Ata!

2

Banqkokdan gələn SK-459 Oslonun əsas hava limanı hesab olunan Qardenmuendə “Darvaza 46”da yavaş-yavaş yer enəndə, demək olar, gecənin yarısı idi. Nəhayət, kapitan Tord Şults “Aerobus-340”ı yerə endirib mühərriki söndürdü. Mühərrik sönməzdən qabaq uğuldadı. Tord Şults avtomatik olaraq saati qeyd etdi. Təyyarənin taçdaunu 3 dəqiqə 40 saniyə çəkdi. Nəzərdə tutulmuş vaxtdan 20 dəqiqə qabaq. Təyyarə gecə burada qalmalı idi, içindəki mallarla birgə, ona görə də kapitan və birinci zabit lazım olan nəzarət siyahısına başladı. Kapitan uçuşla bağlı sənədlərə göz gəzdirdi. 2011-ci ilin sentyabr ayı. Banqkokda hələ də yağış yağırdı, havalar həmişəki kimi isti idi. O doğma vətəni üçün, payızın ilk sərin axşamları üçün darıxırdı. Osloda sentyabr ayı. Buradan yaxşı heç yer ola bilməz. O təyyarənin qalan yanacağı üçün tələb olunan formanı doldurdu. Yanacaq qəbzi. Buna görə hesabat verməli idi. Amsterdamdan Madridə uçuşlardan sonra o daha sürətlə uçmuşdu, iqtisadi baxımdan məntiqə uyğun. Minlərlə krona dəyərində yanacaq sərf etmişdi. Nəticədə, bossu onu tənqid etmişdi.

– Niyə belə etmişən? – boss onun üstünə bağırmışdı. – Sənin həmin yerə uçan sərnişinlərin yox idi!

– O hava limanı dünyanın ən dəqiq limanıdır, – Tord Şults mızıldamış, reklam şüarını sitat gətirmişdi.

– İqtisadi baxımdan dünyanın ən axmaq hava limanı! Sən səhvini belə izah edirsən?

Tord Şults çiyinini çəkmişdi. Hər halda, o nə üçün çox yanacaq sərf etdiyini deyə bilməzdi, çünki o yanacaq lüləklərini açmağa məcbur olmuşdu, oradakı problemi həll etməli idi. O Berqenə, Tronheymlə Stavangerə uçmuşdu. Bu uçuşu məhz o etməli idi, başqa pilot yox.

Şults onların nəzərində çox qoca idi, boş-boşuna danışmaqdan savayı ona heç nə edə bilməzdilər. O həmişə ciddi səhvlər etməkdən yayınmışdı, 55 yaşa çatmağına bir neçə il qalmışdı, tezliklə təqaüdə çıxacaqdı, nə olursa olsun. Tord Şults dərindən köks ötürdü. Bir neçə ili də yola verə bilsəydi, dünyanın ən qənaətcil pilotu olacaqdı.

O sənədi imzaladı, ayağa durdu və kabinədən çıxdı. Sərnəşinlərinə baxıb gülümsədi. Bu təbəssümü ilə sanki özünün ən güvənli şəxs olduğunu demək istəyirdi. Pilot. Belə bir professional titulu onu başqalarının gözündə daha ciddi etmişdi. O bütün sərnəşinlərin, yəni kişilərin, qadınların, cavan, yaxud qocaların “pilot” sözünü necə tələffüz etdiklərini görmüşdü. Ona baxanda nəinki xarizma, cavan oğlana xas cazibə hiss etmişdilər, hətta onun bir kapitan kimi dəqiqliyini duymuşdular. Amma bütün bunlar neçə il əvvəl olmuşdu. İndi isə ona aerobus sürücüsü kimi müraciət edir, Las-Palmasa ən ucuz biletin qiymətini, yaxud Lufthansaya uçan təyyarədə ayaq qoymaq üçün niyə daha çox yerin olduğunu soruşurdular.

Cəhənnəm olsun hər şey!